

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krót
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

52. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

✉ Kéziratok nem küldetnek vissza. ✉

Előfizetési fölhívás

„Székesfejérvár” társadalmi hetiközlöny

1874-ik év IV. évfolyamára

Egész évre . . . . . 4 frt.

Félévre . . . . . 2 frt.

Negyedévre . . . . . 1 frt.

Az előfizetési pénzeket mielőbb kérjük a lap kiadó-hivatalához Klökner Péter könyvkereskedésbe küldeni, hogy a lap szétküldésben fönnakadás ne történjék.

Vidéki előfizetések megtételére ajánljuk a postai 5 kros utalványok használatát.

A kiadó-hivatal.

Az év végén.

Ezredéve lesz annak, hogy aránylag csekély, de szívós, erejében bíró nemzet elhagyva ősi ázsiai hazáját a Duna és Tisza folyamok közt magának, az ősi hagyományok nyomán — új hazát szerzett. Nemsokára egy ezredév mulik, s a nép még mindig él s bírja az ösök által elfoglalt hazát. A mult nem ment ugyan a fájdalomtól és keservtől, de nagy és dicső volt, azt tudjuk, hogy a jövő milyen lesz, azt ugyan nem határozhatjuk meg, de saját kezünkben van jövő sorsunk csirája, öntevékenységünk által a nagy

TÁRCZA.

Karácsonyi- és ujévi ajándékok.

Telvék a napi- és hetilapok hasábjai hirdetményekkel, melyek karácsonyi és ujévi ajándékokra alkalmas tárgyakat kínálnak. — A bolti kirakatok hemzsegnek a divatos pipere-czikkekkel, gyermekjátékoktól s egyéb csecsebecsoktól. Tolongva jár a nép örege, apraja, egyik nézegetve a szép tárgyakat, melyekből ajándékot kap, másik méregetve, melyik kötelepéldány megvételére szánja el magát, hogy az ajándékozottnak is kedve teljék, az erszényt se tüsse meg egészen a lapos guta. Én pedig az árutérre vonulok s bámulva nézdelem a fenyőfák koronáiból hevenyészett zöld erdőt, melyek arra kárhoztatják, hogy karácsonyfa tisztes név alatt apró csecsebecsék felaggatására eszközül szolgáljanak, nagy öröme a család zsenge tagjainak, nagy szomorúságára a gonddal ápol, de megrongált fák tulajdonosának.

Ha már az idő szentesítette a karácsonyi ajándék osztogatást: vegyünk a felnötteknek magyar klasszikus könyveket s ezenfelül a gyengéd nőknek imakönyvet, de ne francia vagy német sikamlós regényeket, melyek méziz alatt mérget árulnak. Vegyünk a serdülő leánykáknak állandó értékű iparczikkeket nem hasznaltalan pipere-ékeséget, melyet most ingyen szivesen vesznek, de később, ha a divat zsarnoksága alá jutnak drága pénzért is beszerezni kénytelenek lesznek. Ve-

multhoz méltó jövőt alkothatunk magunknak, illetőleg kiegyenlíthetjük annak utját, hogy az a nagy multhoz méltó legyen.

Mert minden ember saját sorsának kovácsa, minden nemzet saját jövőjét öntevékenysége által előkészítheti.

Egy ezred óta mint harcziás nép, igaz harcziás századokban fenálltunk s küzdöttünk nemcsak létért, de gyakran dicsőségért is, más idők más századok jönnek most elő, nem a harcziás századok ereje, nem a személyes bátorság, testi erő mi a nemzetek sorsát igazgatja, hanem az ész, a tudomány, a műveltség az, mi a nemzetek sorsát intézi, azoknak jövőt, jólétet biztosít. A mely nemzet az ujkor ezen intő szózatát el nem fogadja, mely a kor szellemével a tudomány s műveltség terén haladni nem akar, az a többiek által túlszárnyalva, elvész örökre nyomtalanul. — Voltunk magyarok, mint szívós harcziás nép a multban, legyünk magyarok, haladva a kor szellemével a tudományok s műveltség terén a jelenben. Korunk a haladás kora lévén, mi sem maradhatunk többé a kor kívánalmaitól hátra, s le kell vetnünk azt, mit, mint salakot a multtól átvettünk. Lépjünk a tevékenység terére az ipar-, földmívelés-, kereskede-és-, művészet- és tudományok terén, emelkedjünk a kor színvonalára, mert a korszellem által túlszárnyalva sirunkat a semmiségben leljük.

Nem lévén politikai lap, csupán a társadalmi téren mozgunk, sok hiány van e téren, sokat kell itt is javítanunk.

Mit eddig általánosságban mondtuk, azt kicsibe szűkebb hazánkra, megyénk és városunkra is átvihetjük, mert e hazának vagyunk mi is tagja s annak

gyünk gyermekeinknek gyapjas báránykákat, fehérszakállu püspököket, Mikulásokat s más egyéb ártatlan játékszereket, csak azt ne hitessük el magunkkal, hogy mind ezen csecsebecsa ajándék természetit elveszti, ha karácsonyfa nem aggattatik, sőt inkább gondolkod meg, hogy szegény embereket, kiket mi a fák pusztításaért pénzzel honorálunk, nem magunk bátorítjuk-e fel arra, hogy utfélen ültetett fáinkat negédes pajzanságból kitordeleje, erdő csemetéinket ostornyélek kivagdálja, s jövő májusban hozzánk egy-egy nyírfa koronával a májusfa díszítésül újra beköszöntsön.

A karácsonyi- és ujévi ajándékokról szölvomban, eszmetársulatnál fogva eszembe jut azon régi rosz szokás, mely az emberi társadalmat két részre osztva, egyik felét feljogosítja ujévkor betanult, de át nem értett jó kívánatokat mondani, másik felét kötelezi ezért vulgo — ajándékot adni. — A lámpagyújtó ajándékért zörget a miért a lámpákat — abban a jó reményben, hogy holdvilág lesz — meg nem gyújtotta. A füstfaragó, a miért kéményedet faragatlanul kigyulladni engedte. A levélhordó, a miért adósságvételő levelekkel boszontott. A szinlaposztó, a miért szinlapot nem hordott. A sugó, a miért hallhatólag sugott. A cigány, a miért Strauss keringőivel a kávéházból elüldözött. A hajdu, a miért évente borraivalóért apró szolgálót tett. A házmester, a miért a kapunál félórát dideregni hagyott. De ki tudná mind elszámolni, a kik köszönteni járnak és azért ajándékot várnak. Minden év végén felhívja ugyan a hatóság a polgárokat az ujévi köszöntők megváltására, kik e polgári

egy nem csekély részét képezzük. A kicsi hibák és hiányok képezik a nagyot, mi itt kicsibe hibának látszik és az is; az a nemzet testébe, apróból nagy levén, mint egy nagy hiba tűnik fel, melyet okvetlen reformálni kell gyökerébe. Javítsuk a hibát ott hol kicsi, javítsuk azt saját szerény körünkben, mert gyökerébe megfojtva a roszat, nem képezheti alapját egy nemzetelő nagyinak.

Tegyünk kis körünkben, e megye és város határai közt, mint e haza polgárai köteleességünkhöz híven, hazánknak fogunk csak előnyt s jólétet szerezni. Tegyük meg itthon köteleességünket, bármily csekély legyen az, mi ezáltal a nagy nemzettestnek hasznos s érdemes polgárai leszünk. A legközelebb lehanyatló év bizony sok hiányt hagy hátra mit javítanunk kell. — Mind a szellem, mind az anyagi téren más népekhez, a kor kívánalmaihoz képest, még mindig hátra vagyunk. Kettőzött erővel kell haladnunk, hogy az idők viszonyai által túlhaladva el ne söpörtessünk.

Igaz, hogy városunk és megyénk néhány év óta mind a szellemi, mind az anyagi téren haladt. Irodalmunk tetemesen gyarapodik, népnevelésünk a legközelebbi kimutatások szerint az országban első fokon áll, színügyünk halad, habár nem is úgy, mint magyar közönségtől várni lehetne, de azért egyesek áldozatkészsége által az is emelkedni kezd, említsem-e még ezenkívül több tudományos czélú egyleteink alakulását, melyek mind szellemi életünk haladásának jelei stb.

Anyagi téren, igaz, hogy a viszonyok sujtó hatalma nem csekély akadályokat gördített elénk; mégis iparkodtunk a haladás terére lépni, gazdaszatunk,

váltság munkáját humanistikus czélra, egy emberbaráti szeretetből, mint a zaklattatás alóli menekülhetés ötletéből híven teljesítik is, de azért nem mulik el tőlök a keserű pohár, melyet az üdvözölő kéregetők reájok köszöntenek. — Valóban alig van valami komikusabb jelenet, mint mikor az ujév napján, minden ajtózörrenéskor az embernek önkénytelenül zseb-jéhez kell kapni és ha abban aprópénzt nem talál, nagy szomoruan tárczájához apellálni, mert azokkal kell találkozni, kiknek jelszava: „fuss vagy fizess.” Ha minden egyén, ki az ujévi köszöntést megváltotta az önkéntes tisztelgők kongó szavait nem pengő pénzzel, hanem szóval (verba verbis) fizetné, két cél elérhető lenne egyszerre: egyik, hogy az ezek számára visszatartott összeg is a hatóság felhívásában kitűzött czélra lenne fordítható; másik, hogy a mondott szövből érteni tudó népeink elvégre megtanulnák, hogy a becsületes munkának bére, jutalma mindig megvan, s önérzetes embernek nem lehet — nem szabad az ingyenre ásitozni. Adja Isten úgy legyen!

Bárki.

Egy ismeretlen hazafi.

(Vége.)

Midőn 1794. július vége felé Bécsben több személyt, kik jakobinus érzelmek s tilalmas levelezés gyanujában álltak, elfogtak, s a többi tartományokban is bizottmányok rendeltettek ki a jakobinus klubok felfedezésére, hazánk lakóit félelem szállta meg. De

ha nem is teljesen kielégítő, mégis folyton emelkedik, sőt sokhelyt a kor kívánalmához képest annak színvonalára emelkedett s példányszerűvé vált. A gazdaság egyes ágai közül több ugyan még a kellő művelést nélkülözi, vagy nem üzetik oly mértékben mint kellene; az ipar emelkedését, a legutóbb behozott országos intézkedésektől várjuk s hisszük, főleg a műipar haladását; a kereskedelem nem oly mértékben üzetik, főleg magyarok által, mint mily mértékben a viszonyokhoz képest ezen nemzetgazdasági ágak üzetni kellene stb.

A szellemi és anyagi téren tehát már a haladás útjára léptünk, mindazáltal nem vagyunk azon fokon, melyet természeti helyzetünk s fekvésünknel fogva követelni lehetne. Sok hiány van még, mit pótolni kell, sok van még szerény körünkben is, melyekről ha időnk s terünk volna bővebben is megemlékeznők.

Kettőzött erővel törjünk előre, öntevékenysé- günk által virágozhatik csak megyénk és városunk, öntevékenysé- günk által leszen nagy és hatalmas e nemzet, mert egyesekből áll a nép, egyesek közre- működése alkot hatalmas nemzetet.

Vessük le a közönyt, mely annyi nemes eszmé- nek ásta meg sirját, s valamint a multban fegyverrel és erővel elsők közé küzdünk magunkat, most szel- lemi nagyságunk s az ész erejével iparkodjunk az elsők közé lépni.

Ezredéves multunk hátunk mögött, előttünk a kétes jövő, akarnunk kell s öntevékenysé- günk által a most kétes jövő nagy és dicső lehet.

Mi, e megye és város lakói egy rész vagyunk a nagy nemzettestből, járulunk mi is a jövő nagy- gyá tételéhez, vessük le ez ó évvel a közöny és visz- szavonás utolsó részét, s a felkelő újév hajnalában újjá születésünk hajnalát üdvözljük.

Borászat.

A borokkal való bánásmódról.

Mikor a bor a hordóba töltetik, még azzal nem érte el készülésének főcélját. Még akkor zavaros és tovább is forr, de mivel ez a mozgása igen cse- kély, tehát azért nevezik észrevehetetlen for- rásnak.

A mint a bort a hordóba töltik, valami gyenge sístergést lehet hallani, mi a szénasavanyuság levegő- vel teljes buborékoskák által okozatik, mely a bor- nak részeiből szabadul ki. A felső színén hab szá- mazik, mely kifoly az akonán; miért is e hordót min- denkor tele kell önteni, hogy a bor maga magát megtisztíthassa. Eleinte csak szűlőleveleket kell tenni a hordó szájára, vagy e helyett cserepet, követ, stb.

A mint a forrás kisebbedik, úgy a bor is tisztul. Ezt jól meg kell figyelni, és ismét felönteni, hogy a hordó mindig tele töltve legyen. Némely helyeken, de legfőképpen a kitémő hermitagi borral úgy bannak el, hogy az első hónapban mindennap, a másodikban

minden negyedik nap, azután pedig minden héten egyszer öntik fel, s ez így egész a lefejtésig.

Champagnában a kástélyos vagy halavány vörös borokat 10—12 napig hagyják forni a hordókban, és mikor nem vetnek többé semmi buborékot, akkor le- zárják a hordókat, az akonájok mellett azonban egy kis lyukat hagynak. Ezt azután nyolcz vagy tiz nap mulva, egy kis facsapocskával bedugják, de a melyet mindenkor ki lehet venni, a mikor tetszik. A hordó- kat, miután le vannak zárva, az első hónapban min- den héten, azután egy vagy két hónapig minden két héten, s ezután minden két hónapban utána töltö- getik.

Ha e boroknak nincsen elegendő erejük, ha igen savanyuk, mint a hideg és nedves esztendőkből, vagy ha igen édesek és vastagok, mely a száraz s meleg esztendőkből szokott megtörténni: 25 nap mulva ösz után ötször vagy hatszor meg kell hengergetni a hordó- kat, hogy a seprő a borral összelegyedjen, és ezt egy hónapig minden héten meg kell tenni, s csak is ez a munka javítja meg a bort, tapasztalásom után.

A champagniai borok forrásának, melyeket hab- zóknak akarunk, soká el kell tartani.

Ugy tartják, hogy ezek szüntelen habozhatnak, ha az ember ösztől fogva májusig palaczkokra töltö- geti. Mennél előbb megy ez végbe, annál erősebben is haboznak. Azt is állítják, hogy a borok mindig ha- boznak, ha 10—14 márczius közt fejtenek palacz- kokra. Rendesen a bor hat hét mulva kezd habozni, legelőször, miután palaczkokba lefejtetett. Az is igaz, hogy a hegyen termelt bor erősebben habzik, mint a folyóvizet mellett termelt. Ha a bort júliusban töltö- getik palaczkokba, csak gyengén habzik, ha pedig — ugyanazon évben — octóberben vagy novemberben teszzük, épen nem habzik.

Burgundiában mindjárt bezárják a hordókat, mi- helyt a forrás kezd alább szállni, s hogy a felesleges levegőt kibocsáthassák, az akonájok mellett egy kis lyukat fúrnak, melyet faszeggel dugnak be.

Bordeaux körül nyolcz vagy tiz nap mulva kez- dik et a töltögetést, miután a bort hordóba töltötték. Azután egy hónapra lefojtják a hordót és megtöltik minden héten. Eleintén csak gyengén dugják be, de azután lassan-lassan minden kár nélkül erősebben is lehet fojtani. Itt a fehér borokat deczember közepe táján szokták lefejteti és kéneznii. Ezek nagyobb és szorgalmasabb gondot kívánnak, mint a vörösek, mivel több seprűjök van; azért könnyebben megnyu- lósodnak. A vörös borokat márczius táján fejtik le legelőször. Ezek könnyebben megezetesednek, mint a fehérek, azért hűvösebb pinczékben kell tartani.

Némelyek a második fejtés után megfordítják a hordó- kat úgy, hogy az akonájok oldalról esik, mely által azok mintegy pécésesen (hermetice) bezáratnak és nincs szükségük a töltésre, s így a kigőzölges által semmi sem vész el. Ily módon csak egyszer fejtik le minden esztendőben a borokat, míg azok tökéletes ihatókká lesznek. Közönségesen majd minden helye- ken egy és ugyanazon módon bannak a borokkal, miért is szükségtelen volna e helyen bővebben szó- lani. Mikor vége van a forrásnak és a bor tökéletes nyugodalomra és csendességre jutott, akkor egészen készen van Hanem a megtisztulás vagy vékonyodás által más új tulajdonságot vesz magába. — Ez által

a megnyulósodás ellen biztosságba helyeztetik. — Ezen megtisztulás az idő, és az egy helyben való csendes létel által magába megy véghez. — A hordóknak fe- nekeiben és oldalakon lassan-lassan valami süpredék képződik, mely által a bor mindattól megszabadul, a mi abban tökéletesen fel nem olvadt. Ez az igazi seprő, mely valami rendetlen gyülelész borköböl, rojthoz hasonló festőanyagból áll. — Mindazáltal ezek a dolgok, ha a borba leülepedtek is, de a nagy moz- gás, vagy az időváltozás miatt, azzal ismét összele- gyedhetnek, és ezáltal nemcsak a bor jóságának árta- nak, a midőn azt megzavarják, hanem annak alkalmat is szolgáltatnak az újabb forrásra, a mely legköny- nyebben eczetté változtathatja.

Hogy ezt elkerülhessük, a bort bizonyos időben le kell eresztetni s a leülepedett seprőjétől — és egy igen egyszerű mód által — mindattól meg kell sza- badítani, a mi még tökéletesen olvadásban van benne. — És így megtisztítva, a bor világossá lesz, s min- den el lesz töle fogva, a mi az eczetes forrásra alkalmat szolgáltatathatna.

Más borokat nem lehet addig meginni, míg meg- nem vénülnek, hanem csak a könnyűeket. — Az új borok kevésé táplálnak, kivált azok, a melyek vize- sek és nem cukrosok. „Corpori alimentum subgerunt paucissimum,” azt mondja Galenus. — Ugyanezek a borok könnyen ohozhatnak mámort, mi a szénasavanyuságtól van, melylyel azok meg van- nak terheltetve. Ez a savanyuság kifejlődven a gyomornak melege által, eloldja az érzésszőköknek izga- tottságát és azokat megtompítja. Az új bor szelet okoz, nehéz emésztetű és hashajtó.

Közönségesen az óborok birnak erősítő erővel és tehetséggel és ezek legegészségesebbek; ezek alkalm- asak a gyenge gyomorhoz, az öregekhez, s minden- hez, mihez csak erő kívántatik. — Kevésé táplálnak, mivel meg lettek fosztva az igazi táprészektől, és alig van bennök egyéb alkoholnál. — Legjobban táplálnak a kövér és sűrű borok.

A borok természettel különböznek egymástól zín- ökre nézve is. A vörösek erősebbek, könnyűbbek és emészthetőbbek; a fehérek kevesebb alkoholt adnak, gyengébbek; a kevesebb ideig forrottak majd min- denkor kövérebbek, táplálóbbak és szerveesebbek, mint a vörösek.

A borban négy féle fősztint lehet megkülönböz- tetni, u. m.: fehéret, vöröset, sárgát és feketét, de szükségtelen is volna szaporítani a színeket, melyek szinte megszámlálhatatlanok lehetnek a feketétől fogva a fehérig.

A boroknak kiégetése egy új becsert adott ismét a föld ezen termésének. Nemcsak egy új s erősebb s romlatlanabb italt szült, hanem megismertette miképen kell a rothadástól megmenteni az állati és növényi testeket.

Tamáffy Béla,
szőlész és szőlőbirtokos.

Fülhívás megyénk és városunk nemeskeblű hölgyeinek.

Egy év telt le a helybeli jótékony nőegylet újra alakulása óta s ez egy év tapasztalatai után a nőegy- letnek e második kiadását nem lehet „bővített”-nek mondani. A tagok száma inkább apadt mint növeke- dett, pedig soha nem szorult édes hazánk leányai- és fiainak oly összetartó tömörülésére jótékony célok köré mint jelenben; s ha van idő, melyben egy ország- nak még a mulatságokra vagy fényűzésre szánt össze- geteket is a közérdek oltárára kell raknia: ez, úgy hi- szem, elérkezett most Magyarországra nézve.

De mi lehet az oka, hogy ily körülmények között mégsem díszkedhetik jótékony egyletünk mindzok- nak részvételével, kik ezzel első alakulásakor szeren- cséltették? Lehetnek talán olyanok, kik fényűzés és mulatságról lemondva kénytelenek lennének mégis az adóval késedelmezni, hogy az 5 frt tagsági illetményt lefizethessék. Ezek, — ha volnának, mi nagyon kétes, — ne lépjenek be, hanem fizessék pontosan adójukat, mert az államban legszebb czél az állam maga, csak ezután jön a többi.

De, ha volnának olyanok, kik azért nem léptek be, mert most minden sokkal drágább mint 6 évvel ezelőtt, mert ha ugyanannyit áldoznának jótékony cé- lokra mint akkoron, most nem öltözhetnének oly fé- nyesen és nem mulathatnának annyit: ezek vegyenek egy vörös selyemszalaggal kevesebbet ruhájukra, men- jenek egygyel kevesebb tánczvizalomba mint akartak s lépjenek be egyletünk tagjai közé. És ezek valóban méltó büszkesége, mert igazán „jótékony” tagjai len- denek egyletünknek, mert hisz a jótékony csak ott kezdődik, hol az önmegtartózkodás; a gazdag, ki fölösle- géből adja az alamiznát még nem jótékony, csak az, ki kedveért egy kedvenc élvezetről lemond.

Kik a jövő év elejétől lépnek az alapító tagok közé csak 5, kik a rendes tagok közé csak 2 évre kötelezik magukat, mert a 6, illetőleg 3 évre terjedő évkörtől egy év már lejárt. S kérem a belépni aka- rókat, sziveskedjenek ezen szándékukat Schnetzer Nándorné pénztárnokkal vagy alulirottal tudatni, hogy az ív sajátkezű aláírásért hozzájuk küldhessék.

Több oldalról hallottuk azon megjegyzést, hogy többen csak azért nem lépnek be, mert erre föl nem szólítottak; a jelen fülhívás mindenkihez van intézve azon czélból, hogy kiket talán nem volna alkalmunk

mindezen befogatásokat a bátor magyar jakobinus klub, büns voltát nem érezvén, nem tekinté aggo- dalommal, mert tudta, hogy azokkal (t. i. kiket Bécs- ben elfogtak) semmi tilos összeköttetésben nem áll s hitte, hogy alkotmányunk által törvénytelen erőszak ellen védve van.

Azonban a bátor, bünsnek nem érző klubot is az aug 13-án történt éjjeli elfogatások megijesztették. Elfogatott ekkor Hajnóczy, Szerémmegye volt alis- pánja, Laczkovich kapitány, Szentmarjai, kik éjjel ágyaikból hurezoltattak börtönbe. A fővárosban időző Zsigrai és Kreskay József sejtve a vést, mely felet- tük tornyosult, Rác-Almásra, Kreskay József fivéré- hez Gáspárhoz menekültek, hol Zsigrai, engedve Gás- pár kéréseinek, ki családját s magát féltve, nehogy az összeesküvés gyanujába esvén, mint számosak má- sok, csupa gyanuból elfogassék, csak egy napot töl- tött s Almásról Vadasra, a Duna tulsó partjára, Jankovichhoz menekült, hol azonban Zsigrait az ül- döző katonaság elérte s fogva vitte Budára. Budán a következő év (1795) május 20 dikán, Zsigray, Szent- marjai, Laczkovich, Hajnóczy és Martinovics apáttal együtt vértanni halált halt az általuk vallott és hirde- tett eszmékért.

Kreskay József belátva azt, hogy hazájában élte nem biztos, s mint az ugynevezett összeesküvés ré- szese előbb utóbb elfogattatik s vagy verpad, vagy annál irtózatossabb börtön lesz hazaszeretete jutalma, főleg pedig a nagyszámu elfogatások, s foglyok iránt tanusított nem valami humanus bánásmód által meg- riasztva — Majer név alatt Párisba menekült.

Mint a forradalmi eszmék hive, különben a fran- czia nyelvet is teljesen bírván, a forradalmi kormány-

nak ajánlotta fel szolgálatát, ettől csakhamar hivatalt is nyert, s mint hadi biztos élte és szolgálta át a nagy francia forradalmat. Hazája iránti forró szeretet és vágy külföldön sem aludt ki szívéből, s honn levő rokonaival folytonos összeköttetésben volt, azonban a kormány sujtóló hatalmától félve, s irtózva annak boszujától és haragjától, melyet a király gyilkos fran- czia nép és azon eszmék követői ellenébe tanusított — hazatérni nem merészelt.

A messze távolból főleg szeretett fivérével Gás- párral, folytonos levelezési összeköttetésben állt, haza irt leveleiben, miután sorsa jobbra fordult s tete- mes vagyonra tett szert, kitaró szorgalma által, több- ször kéré fivéré, hogy terjedelmes családjából egy gyermeket küldjön ki hozzá Franciaországba, kit vagyon örökösévé ohajtott tenni. De kérése siker- telen maradt. A gyermekeit szerető atya egyet sem mert a messze távolba kedves gyermekei közül a vál- tozó sorsnak, az atyai házból kitenni.

Végre megnősült s négy gyermek atyjává lett. Élte végső éveiről s mikor és hol halt meg? rokoni és barátai keveset, csupán annyit tudnak, hogy mint igen gazdag ember hunyt el, távol az általa oly na- gyon szeretett hazai földtől nyugossza örök álmait. Az általa alkotott család sorsa és viszontagságairól semmit sem tudunk. Levelei s egyéb iratai azonban, melyek elég nagy számmal voltak, tudományos kép- zettséggel hirdetik s tanubizonyoságot tesznek arról, hogy nagy fia lett volna hónapok a csendes és nyu- galmas, nem ily zivataros időben él, s ha a körülmé- nyek nem kényszerítik arra, hogy bujdosva honából majdnem nyomtalanul legyen azon nagy eszme áldo- zatává, melyet kebléből szeretett. **Szigetfői.**